

допомогою коригувальної функції здійснюється усунення виявлених недоліків і порушень під час перевірки державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів та розробляються заходи щодо запобігання їм у подальшому. Захисна функція контролю спрямована на збереження державного чи комунального майна.

Список літератури: 1. Молдован О.О. Щодо пріоритетів реформування системи державних фінансів України в середньостроковій перспективі. Аналітична записка [Електронний ресурс] / О.О. Молдован. - Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1439/>. 2. Шевченко Н. Оцінка ефективності державного фінансового контролю в системі фінансових відносин [Електронний ресурс] / Н. Шевченко // Демократичне врядування. Науковий вісник. - 2011. - Вип. 7. - Режим доступу: <http://lvivacademy.com/visnik7/fail/shevchenko.pdf>. 3. Пожар, Т.О. Сутність, функції і види державного фінансового контролю [Текст] / Т. О. Пожар // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць / Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». - Суми, 2011. - Вип. 31.- С. 237-242.

І.В. Карпова, канд. екон. наук, доц. каф. економічної теорії Харківського інституту банківської справи УБС НБУ

КРЕДИТНА ПІДТРИМКА АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВСТУПУ ДО СОТ

В умовах кризового становища економіки України аграрний сектор демонструє сталі темпи зростання. Приріст сільськогосподарського виробництва у 2013 році склав 13,7% при падінні промислового виробництва на 4,3% та нульовому зростанні реального ВВП. [1]. За 2013 рік надходження від експорту продукції АПК склали 17 млрд. дол., що забезпечило додатне сальдо зовнішньоторговельних операцій з продукцією АПК у розмірі 8,8 млрд. дол. Однак реалізації конкурентних переваг України у розвитку сільськогосподарського виробництва заважає нестача фінансових ресурсів у товаровиробників. Рентабельність сільськогосподарського виробництва у 2013 р. на рівні 11,2% є недостатньою для забезпечення розширеного відтворення у галузі [2].

Фінансово-кредитна політика держави щодо аграрного сектора економіки

включає основні складові:

- грошово-кредитна політика: пільгове та пріоритетне кредитування, лізинг, створення відповідної інфраструктури;
- податкова політика: визначення основних видів податків, пільг, диференціація в оподаткуванні виробництва окремих видів продукції;
- бюджетна політика: державне фінансування, дотації із бюджету, державне замовлення на окремі види продукції, державні закупівлі.

У структурі фінансової підтримки аграрного виробництва банківське кредитування займає друге місце і забезпечує 25–26% фінансових ресурсів, внутрішнє самофінансування складає 56–57%, 12% – особисті заощадження фермерських господарств і 5% дають кошти постачальників ресурсів та переробних підприємств [3].

За останні роки збільшується обсяги банківського кредитування аграрного сектору економіки: у 2000 р. обсяг таких кредитів склав 2,1 млрд. грн., в 2003г. – 7,7 млрд. грн., в 2004 р. – 5,2 млрд. грн., в 2007 р. – 18 млрд. грн., на кінець 2012 р. кредити сільськогосподарським корпораціям становили 36,5 млрд. грн. Станом на 26.09.2014 р. банківські кредити залучили 1928 підприємств аграрного сектора економіки, що на 276 підприємств менше показника 2013року. У 2014 р. надано кредитів на 8,1млрд.грн. Середня процентна ставка за користування кредитами – 20,4 %. Всього банківські кредити, надані підприємствам АПК, становлять понад 103,9 млрд. грн. [4].

Згідно вимог СОТ, підтримка сільського господарства групується за трьома кошиками. У червоний включені заходи прямого обмеження конкуренції з імпортом, наприклад, квотування та субсидування експорту, які заборонені СОТ. Зелений кошик включає в себе заходи державної підтримки, які не впливають або впливають несуттєво на торгівлю й виробництво. Наприклад, маркетинг, перепідготовка та підвищення кваліфікації працівників, культурно-освітня діяльність у сільській місцевості, прикладні розробки у сфері розвитку сільськогосподарського виробництва, наукові розробки у сфері стандартизації та сертифікації сільськогосподарської продукції, оздоровлення

та відпочинок, підготовка кадрів. Важливе місце також займає селекція в тваринництві, рослинництві, державне пільгове кредитування індивідуальних сільських забудовників. Держава має право фінансувати заходи «зеленого кошику» в будь-якому потрібному обсязі залежно від можливостей бюджету.

У жовтий кошик включаються субсидії сільському господарству, що впливають на собівартість продукції, наприклад, субсидування ставки по кредиту, фінансова підтримка виробництва продукції рослинництва та тваринництва, часткова компенсація вартості мінеральних добрив та сільськогосподарської техніки. Щодо заходів “жовтого кошику” держава повинна взяти зобов’язання скоротити бюджетне фінансування. Держава-член СОТ має право не скорочувати це фінансування протягом будь-якого року, коли надана підтримка на виробництво окремого сільськогосподарського товару обмежується рівнем не більше 5 відсотків вартості загального обсягу виробництва цього товару в даній державі (для розвинених держав) або 10 відсотків (для держав, що розвиваються). Це правило відносно підтримки сільськогосподарських виробників отримало в рамках права СОТ назву правила *de minimis*. Якщо підтримка надається без прив’язки до окремих видів продукції, то відносно такої підтримки також діє правило *de minimis* — 5 відсотків для держав розвинутих та 10 відсотків для держав, що розвиваються [5].

Отже, за основними напрямками фінансово-кредитної підтримки АПК в Україні передбачається скорочення у процесі лібералізації економічної діяльності. Тому необхідно більшу частку державних видатків на розвиток АПК спрямувати на програми «зеленого кошику», що дасть змогу частково компенсувати втрати від зменшення бюджетної підтримки аграрного сектора економіки України.

Список літератури: 1. Соціально-економічний розвиток України у 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу.- www.ukrstat.gov.ua 2. Рентабельність сільськогосподарського виробництва, %. [Електронний ресурс]. – Режим доступу.- www.ukrstat.gov.ua 3. Кредитование аграрного сектора [Електронний ресурс]. – Режим доступу.- www.eizvestia.com/tag/apk 4. Кредитування АПК скоротилося більш ніж на три мільярди гривень [Електронний ресурс]. – Режим доступу.- <http://ua.korrespondent.net/business/economics/3431075-kredytuvannia-apk-skorotylosia-bilsh-nizh-na-try-miliardy-hryven-bankir> 5. Скринька Д. Субсидування виробництва правилами СОТ: умови та можливості для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу.-

М.В. Іващенко, канд. екон. наук, доц. каф. економічної теорії Харківського інституту банківської справи УБС НБУ

УКРАЇНСЬКИЙ ФІНАНСОВИЙ РИНОК В ПРОЦЕСАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

Сьогоднішня світова економіка характеризується наявністю глибоких процесів, пов'язаних з глобалізацією, дедалі більше країн світу залучається до них поглибленням участі всіх ринків національної економіки. Основною ознакою глобалізації є вільний рух фінансового капіталу, а наднаціональний характер фінансових ресурсів виводить фінансовий ринок на найвищий рівень глобалізації серед інших ринків. Хоча й міжнародний фінансовий ринок ще не став повністю глобальним, оскільки велика кількість країн, що розвиваються, ще недостатньо інтегрована в нього, а для вільного руху капіталу через національні кордони все ще зберігаються певні протекціоністські перешкоди.

В основі глобалізації лежать зміни на фінансових ринках. Внаслідок процесів економічної і фінансової глобалізації сформувався очевидний соціально-економічний розрив між невеликою групою постіндустріальних країн («країнами центру») та іншими країнами світу («країнами периферії»). Це становить диспропорції в рівні розвитку національних економік, які мають тенденцію до посилення внаслідок глобальної взаємозалежності фінансових ринків.

Такі диспропорції на глобальному фінансовому ринку мають два спекти: територіальний (на економічно розвинені країни припадає 75% обсягу операцій), та функціональний. Незалежно від того, як оцінювати наслідки фінансової глобалізації, статистичні дані свідчать про фактичну концентрацію капіталів в економічно розвинених країнах. Зокрема, на 20% населення світу,